



Govern de les Illes Balears

Vicepresidència Econòmica,
de Promoció Empresarial i d'Ocupació
Direcció General d'Economia i Estadístiques

Les *persones estrangeres* en el mercat de treball de les Illes Balears, 2010



ESQUEMA DE L'INFORME

- Resum executiu
- Context demogràfic i social
- Població activa
- Ocupació
- Atur
- Condicions laborals
- Polítiques actives
- Conclusions



RESUM EXECUTIU (1)

Continua la incorporació de persones estrangeres al mercat laboral de les Illes Balears.

- ✓ Les persones estrangeres en edat laboral que treballen o cerquen feina (població activa) a les Illes s'han incrementat un 59,8% des de l'any 2005, fins arribar a les 156.400 persones. La contribució més important d'aquest augment és dels estrangers de la UE-27, que s'han incrementat en 37.700 persones (un 216,7%) en aquest període. Respecte de l'any 2009, la població activa estrangera ha augmentat en 5.350 persones com a conseqüència del fort increment de les de la UE-27 (9.625 persones més) i de la baixada de les extracomunitàries (-4.275 persones).
- ✓ La taxa d'activitat dels treballadors estrangers de les Illes Balears ha crescut en termes interanuals 2,7 p. p. respecte del 2009, més influïda pel gran increment entre els comunitaris (8,2 p. p.) que pel moderat descens dels extracomunitaris (-0,1 p. p.). La taxa d'activitat dels estrangers de les Illes (77,8%) supera la dels treballadors nacionals (62,6%) i la dels estrangers en el conjunt d'Espanya (76,9%).

Els estrangers es veuen menys afectats pel moderat descens de l'ocupació durant el 2010; fins i tot creix l'ocupació entre els estrangers de la UE-27.

- ✓ Segons les dades de l'EPA, l'ocupació total a les Balears s'ha reduït un -1,8% en termes interanuals, un total de 8.500 persones menys. Aquesta baixada no ha afectat tant els estrangers, que només han davallat un -0,9%. Així, el seu pes sobre el total d'ocupats a les Illes continua creixent, fins a situar-se en el 22,3% el 2010.
- ✓ La taxa mitjana d'ocupació entre els estrangers (52,2%) presenta un valor lleugerament inferior que la taxa dels nacionals (52,7%). En detall, la taxa dels estrangers de la UE-27 és del 54,5% i la dels extracomunitaris és del 50,8%.
- ✓ El total d'estrangers afiliats a la Seguretat Social durant l'any 2010 s'ha reduït en 2.935 persones, el 81% de les quals són extracomunitàries. Aquesta reducció es correspon amb la caiguda dels residents de fora de la UE durant el mateix període. Si s'analitza l'afiliació per règims, s'observa que tant en el règim agrari com en el de la llar els afiliats estrangers superen els afiliats nacionals, al contrari de la resta de règims, en què els treballadors nacionals predominen.



RESUM EXECUTIU (2)

Al contrari dels darrers anys, el 2010 l'atur ha crescut més entre els nacionals que entre els estrangers.

- ✓ La variació interanual de l'atur ha estat d'un 8,9% per als ciutadans de la UE i d'un 9,5% per als extracomunitaris, i en el cas dels nacionals s'ha situat en el 12,2%. Amb tot, el percentatge de població estrangera sobre el total de població en atur de les Illes Balears (26,8%) és la més alta d'Espanya, molt per sobre de la mitjana nacional (14,6%).
- ✓ Respecte al perfil de les persones en atur de les Illes es pot destacar que hi ha més homes que dones, que tenen entre 25 i 54 anys i que predomina la nacionalitat espanyola. Entre els estrangers de 25 a 54 anys, l'atur és superior per als de fora de la UE (15,3%) que per als comunitaris (7,2%). Tenint en compte els estudis, el 48% dels aturats que pertanyen a la UE i el 68% dels aturats extracomunitaris tenen estudis primaris.

La taxa d'atur dels estrangers a les Illes Balears supera la mitjana nacional.

- ✓ Per grans grups de nacionalitat, els estrangers no comunitaris presenten la taxa més alta (36,9%), seguits pels estrangers de la UE-27 (25,5%) i, després, pels nacionals (15,9%).
- ✓ Amb referència a la durada de la demanda per nacionalitats, cal dir que el major dinamisme que caracteritzava els estrangers ha donat pas a un increment en l'atur de llarga durada. Així, la variació interanual d'aquest indicador és en el cas dels extracomunitaris del 148,9%, mentre que per als comunitaris és del 118,3%, i per als nacionals, del 60,2%.



■ CONTEXT DEMOGRÀFIC I SOCIAL



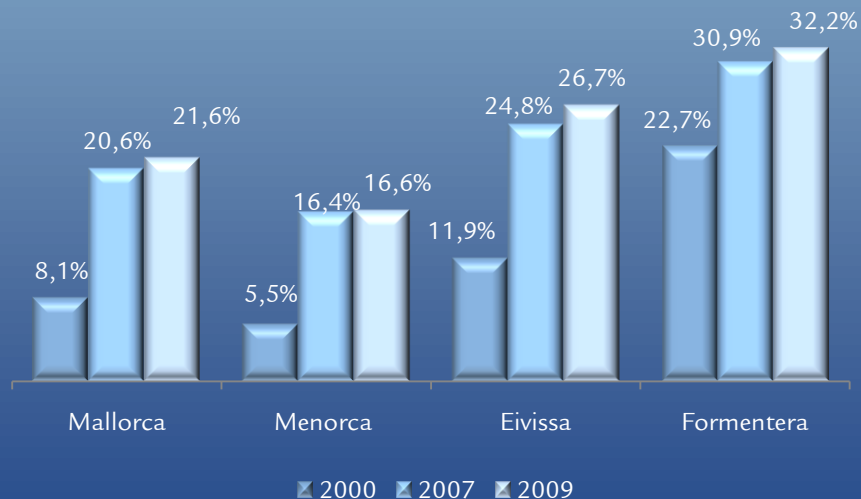
Les Illes Balears són la comunitat autònoma amb la major proporció de població estrangera sobre el total de població, un 21,8%, molt per sobre del conjunt de l'Estat (12,2%).

- El creixement de la població estrangera continua perdent intensitat. S'ha passat de variacions interanuals del 13% i del 17% en anys anteriors al 0,1% de l'any 2010.
- Alemanya, Marroc, Regne Unit i Itàlia són, per aquest ordre, les nacionalitats que més persones estrangeres aporten: juntes aglutinen el 54,2% del total de població estrangera resident a les Balears.

Var. (%) de la població nacional i estrangera, Balears (2001-2010)



Pes de la població estrangera per illes (2000-2007-2009)



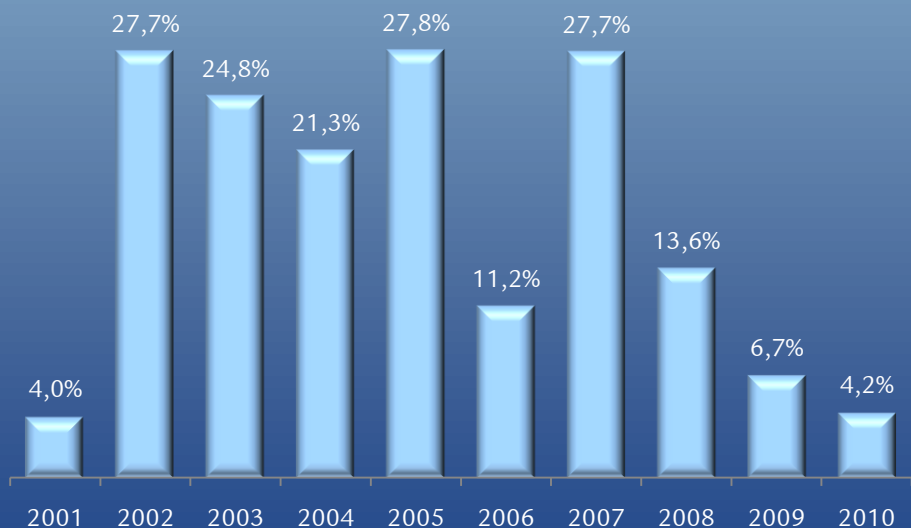
Font: OTIB a partir de dades del Padró (INE).



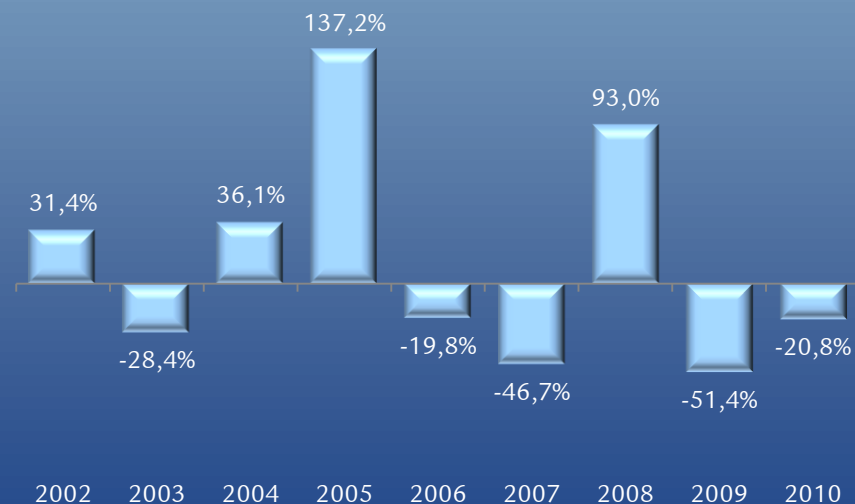
Des de l'any 2008 s'observen menors creixements en el nombre de les persones amb certificats de registre o targeta de residència en vigor.

- El total de persones amb certificat de registre o targeta de residència en vigor a les Illes és de 210.946. En termes interanuals, el creixement d'aquesta xifra ha anat minvant des de l'any 2007 fins a arribar al 4,2% el 2010.
- Les autoritzacions de treball concedides amb centre de treball a les Illes durant l'any 2010 són 10.308, valor semblant al de l'any 2001. La variació interanual s'ha situat en el -20,8%.

Variació interanual (%) de les persones amb certificat de registre o targeta de residència en vigor



Variació interanual (%) de les autoritzacions de treball concedides amb centre de treball a les Illes Balears



Font: OTIB a partir de dades del MTIN



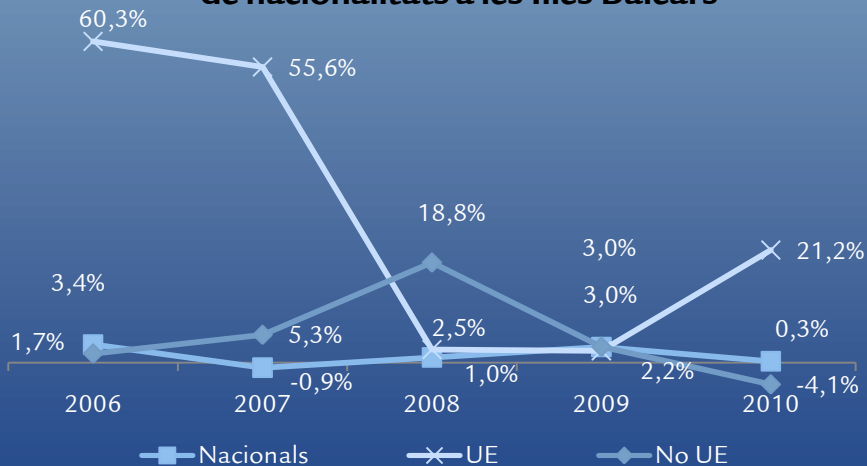
■ POBLACIÓ ACTIVA ESTRANGERA



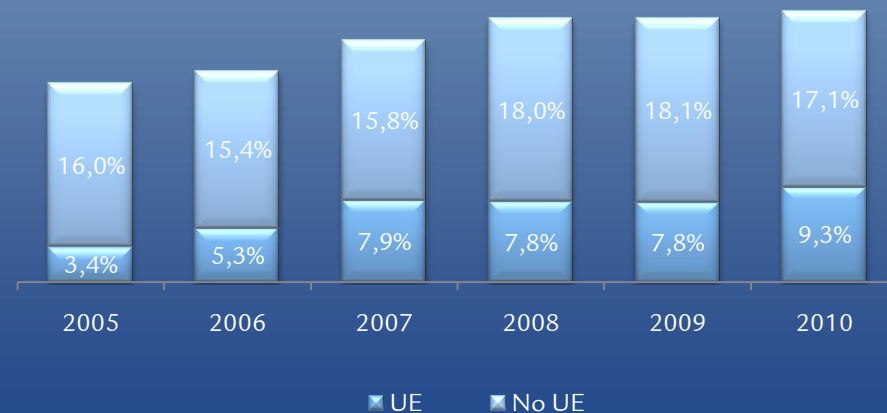
Durant el 2010 la població activa estrangera s'ha incrementat més que la nacional.

- La població activa a les Balears ha crescut durant el 2010 un 1,1%. Per nacionalitats, s'observa que els nacionals pràcticament es mantenen (0,3%), mentre que els comunitaris creixen un 21,2% i els de fora de la UE-27 cauen un 4,1%. Aquest descens s'explica per la reducció del nombre de residents d'aquest grup (no UE).
- Les Illes Balears continuen sent la comunitat autònoma amb el major pes de població activa estrangera sobre el total de població activa (un 26,5%).

Var. Interanual (%) de la població activa per grans grups de nacionalitats a les Illes Balears



Evolució del pes de la població activa estrangera sobre el total de població activa a les Illes Balears



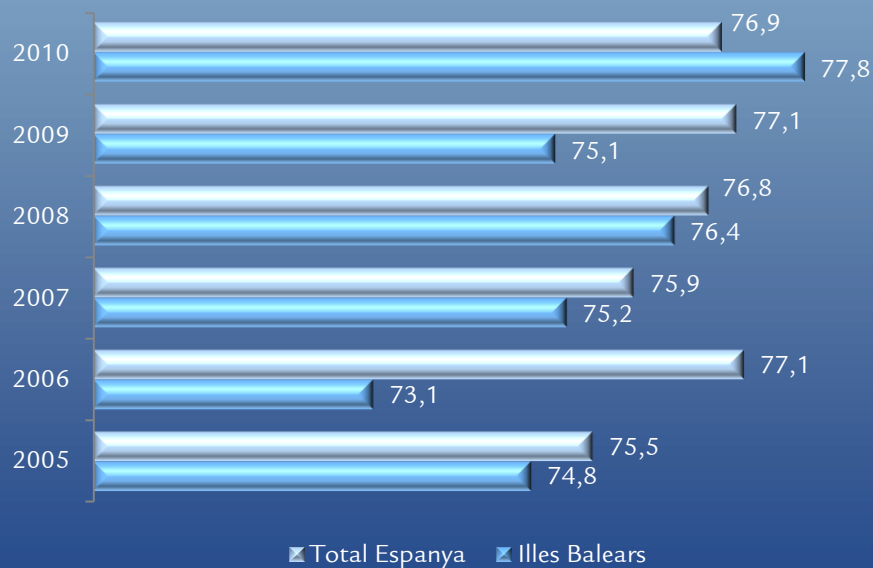
Font: OTIB a partir de dades de l'INE-EPA.



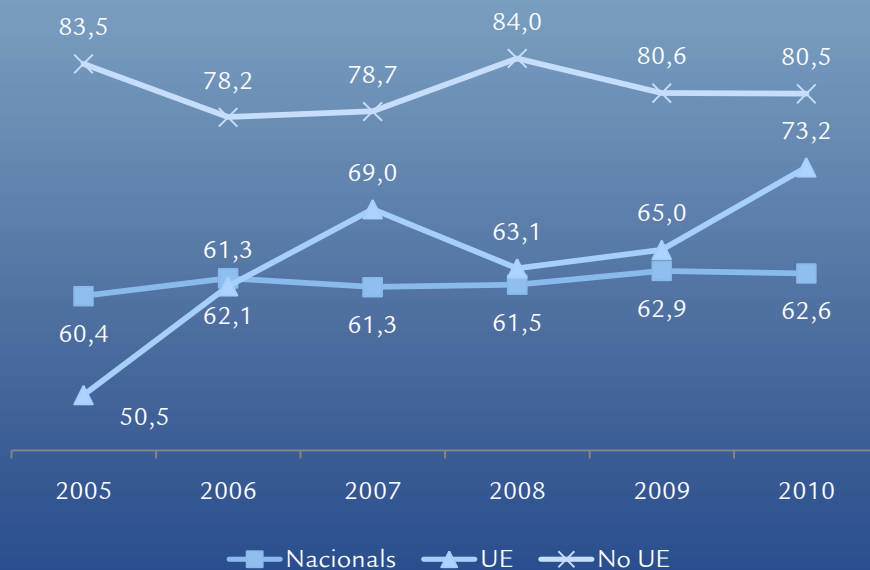
La taxa d'activitat de la població estrangera supera en 15,1 punts percentuals la taxa dels nacionals.

- La taxa d'activitat dels estrangers a les Illes Balears (77,8%) supera la mitjana espanyola (76,9%).
- Per grans grups de nacionalitats, els estrangers extracomunitaris són els que presenten la major taxa (80,5%), seguits dels de la UE-27 (73,2%) i dels nacionals (62,6%).

Taxa d'activitat dels estrangers a les Illes Balears i a Espanya



Evolució de la taxa d'activitat per grans grups de nacionalitats a les Illes Balears



Font: OTIB a partir de dades de l'INE-EPA.



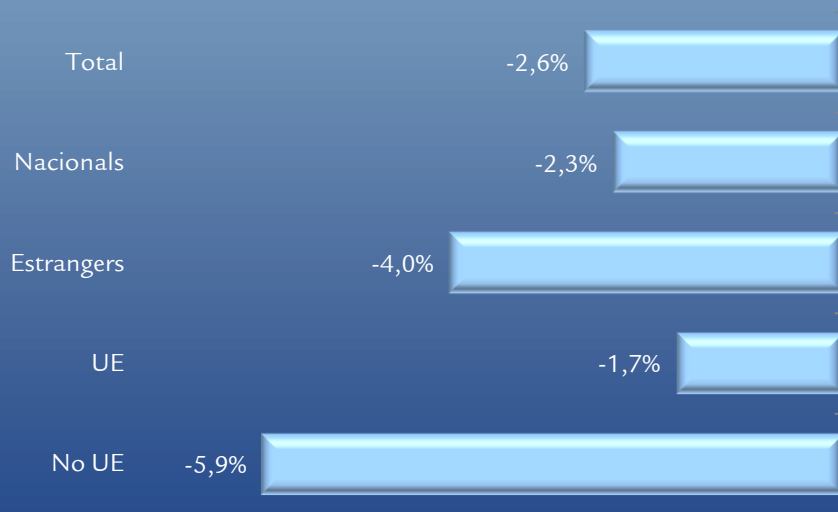
■ POBLACIÓ OCUPADA ESTRANGERA



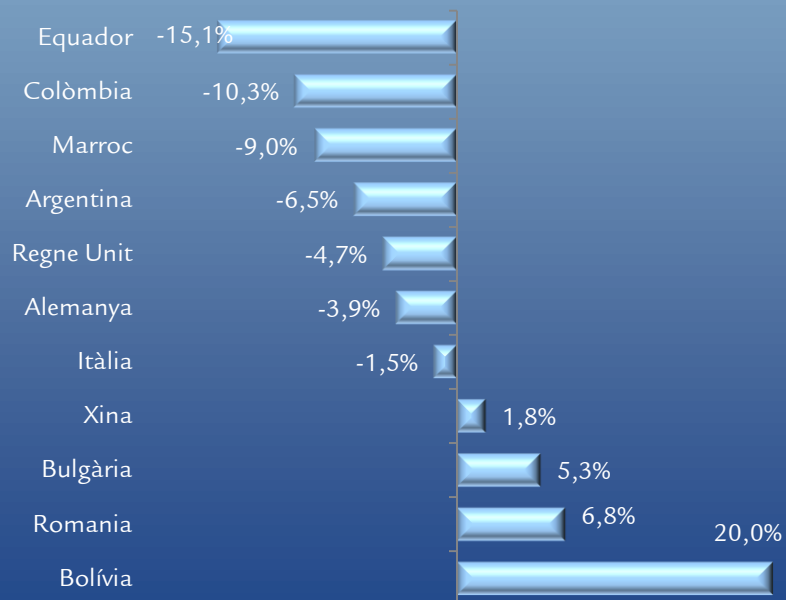
L'afiliació a la Seguretat Social ha caigut un -2,6% l'any 2010.

- Aquesta disminució en l'afiliació, l'han patida amb més intensitat els estrangers (-4%) que els nacionals (-2,3%). Especialment, els estrangers no comunitaris que han registrat un 5,9% menys d'afiliats.
- Les nacionalitats amb major descens de l'afiliació, en termes interanuals, han estat l'Equador, Colòmbia i el Marroc.

Var. (%) treballadors d'alta en la SS per grups de nacionalitats (2009-2010)



Variació interanual relativa dels treballadors d'alta a la SS per nacionalitat (2009-2010)

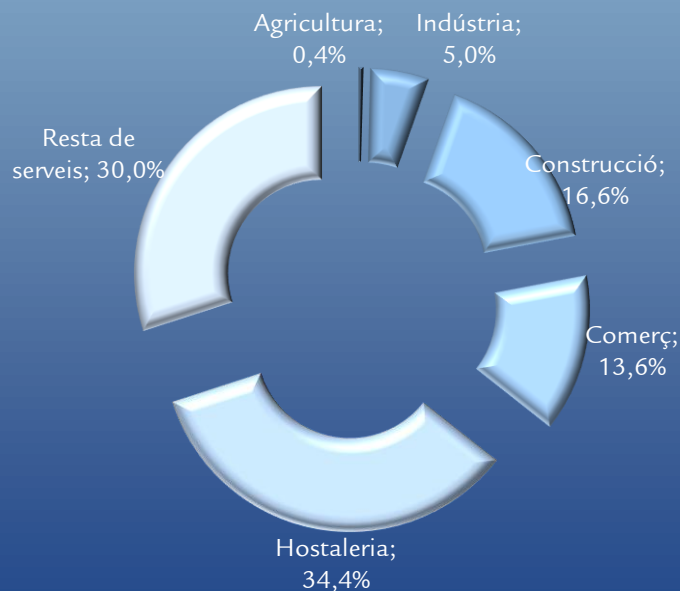


Font: OTIB a partir de dades de TGSS

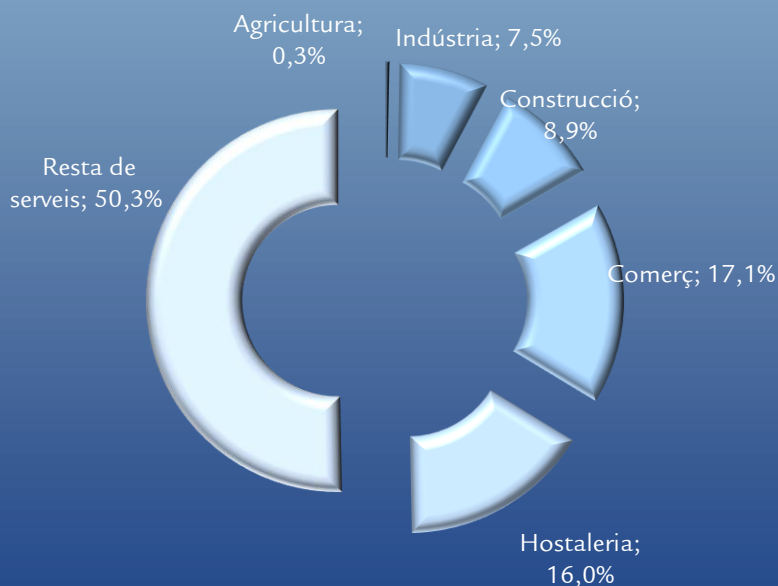
Durant el 2010 els serveis han incrementat el nombre d'afiliats, mentre que a la construcció se'n continuen perdent, tant en el cas dels estrangers com dels nacionals.

- Els assalariats estrangers es concentren en les activitats de l'hostaleria (el 34,4% vs. El 16,0% per als nacionals) i de la construcció (el 16,6% davant el 8,9% en el cas dels nacionals).
- El 59,1% del descens de l'afiliació entre els extracomunitaris de 2010 respecte del 2009 s'explica pel descens en la construcció.

Distribució dels afiliats estrangers en el règim general per sector d'activitat



Distribució dels afiliats nacionals en el règim general per sector d'activitat



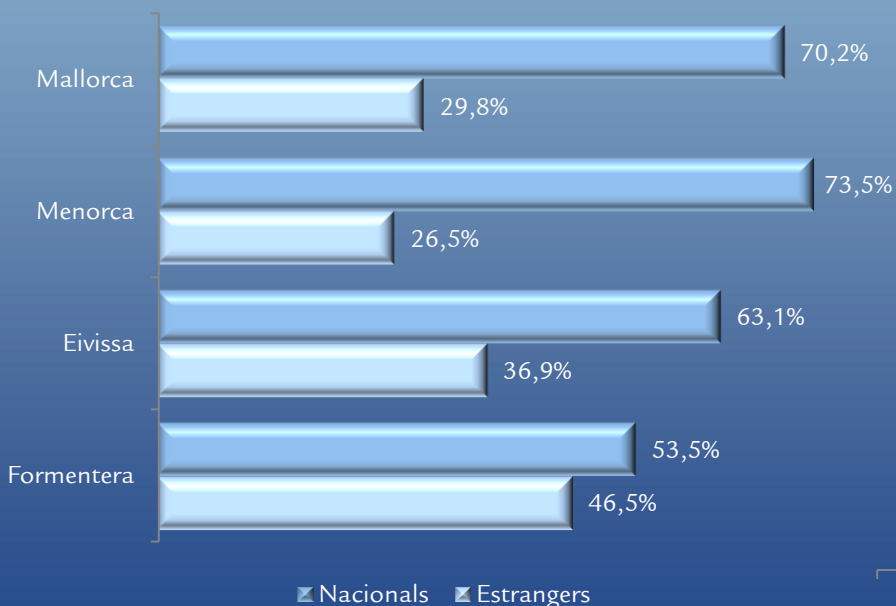
Font: OTIB a partir de dades de TGSS



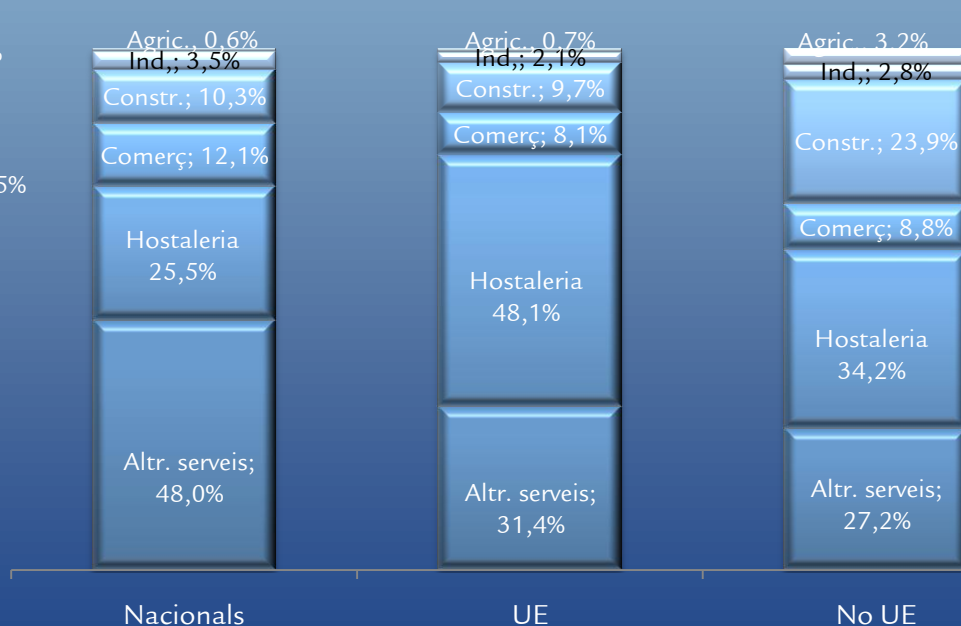
La variació interanual de la contractació registrada pel SOIB el 2010 mostra un descens dels contractes a estrangers del -11,6%, mentre que entre els nacionals augmenten un 3,1%.

- Del total de contractes registrats a Formentera, el 46,5% han estat signats per estrangers, en canvi a Menorca aquest col·lectiu només ha signat el 26,5% dels contractes.
- El 54,8% de la disminució de la contractació dels no comunitaris l'any 2010 respecte de l'any anterior s'explica pel descens en la construcció.

Contractes registrats a les Illes Balears per illa i nacionalitat



Distribució de la contractació registrada per grans grups de nacionalitats i sectors d'activitat



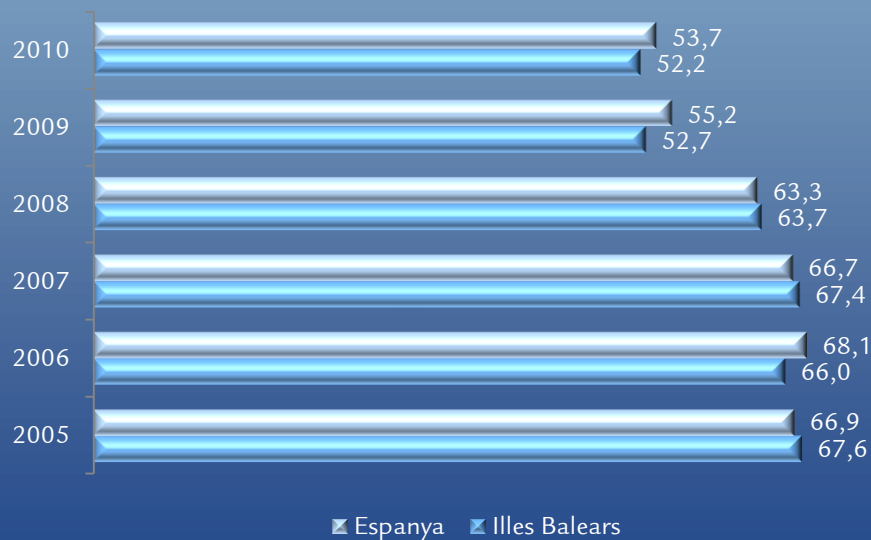
Font: OTIB a partir de dades del SOIB



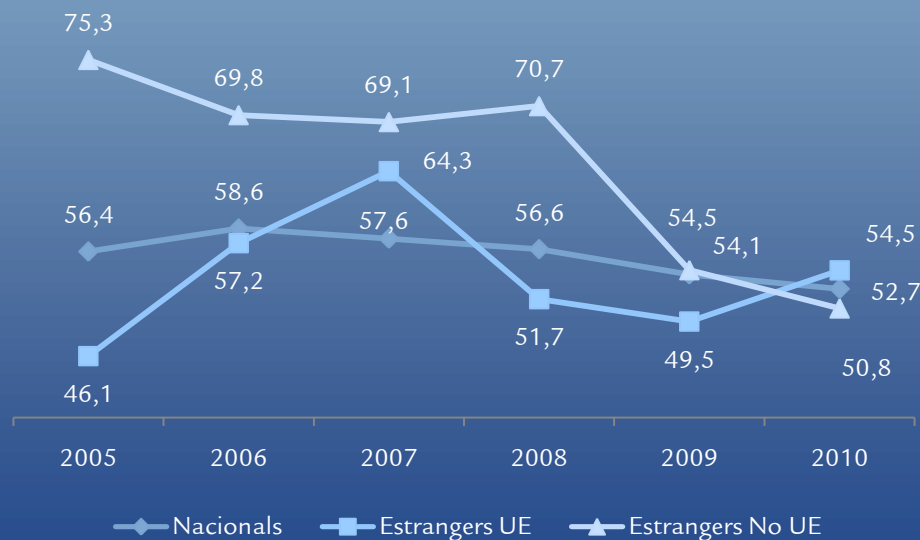
La taxa d'ocupació de la població estrangera de les Illes Balears (52,2%) és lleugerament inferior a la dels nacionals (52,7%).

- La taxa d'ocupació dels estrangers a Espanya (53,7%) supera la taxa de les Balears (52,2%).
- Per grans grups de nacionalitats, els estrangers de la UE-27 són els que presenten la major taxa (54,5%), seguits pels nacionals (52,7%) i pels extracomunitaris (50,8%).

Taxa d'ocupació dels estrangers a les Illes Balears i a Espanya



Evolució de la taxa d'ocupació per grans grups de nacionalitats a les Illes Balears



Font: OTIB a partir de dades de TGSS



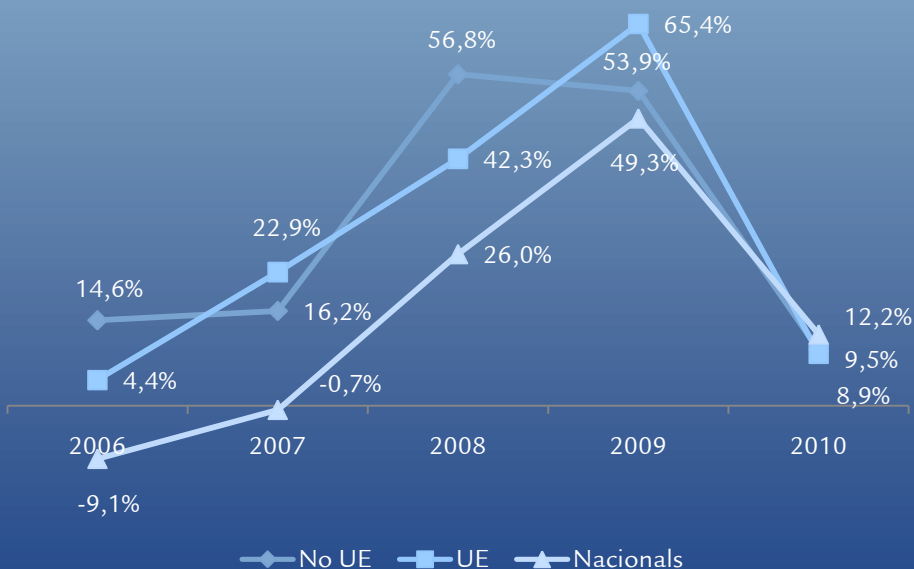
■ POBLACIÓ ESTRANGERA EN ATUR



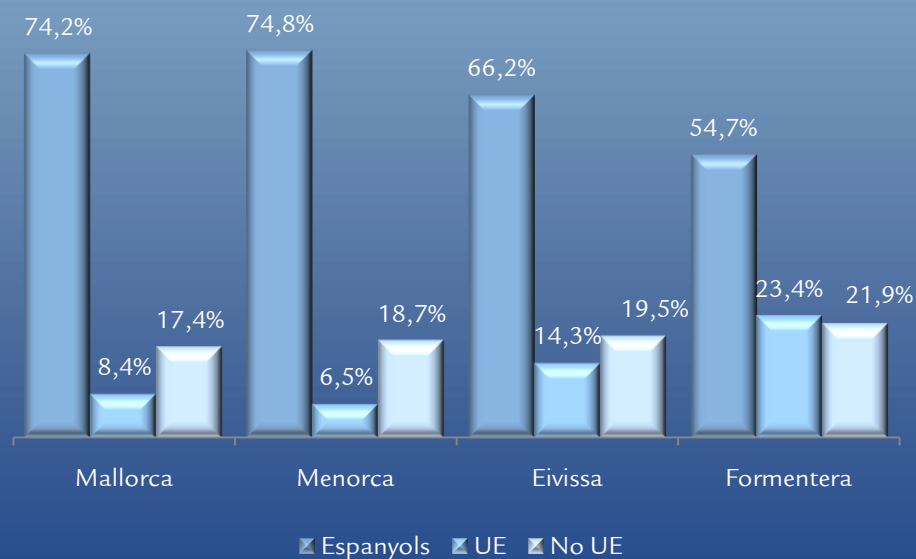
El pes dels estrangers en situació d'atur ha passat del 16,8% al 26,8% entre els anys 2005 i 2010.

- L'any 2010, al contrari dels darrers anys, l'atur s'ha incrementat més entre els nacionals (12,2%) que entre els estrangers (9,3%).
- Les dades per illes mostren que és a Formentera on hi ha més estrangers aturats, concretament els de la UE-27 són el 23,4% del total d'aturats, i els extracomunitaris, el 21,9%.

Var. (%) interanual de l'atur per grans grups de nacionalitats



Percentatge de població desocupada sobre el total de població en atur, per illes



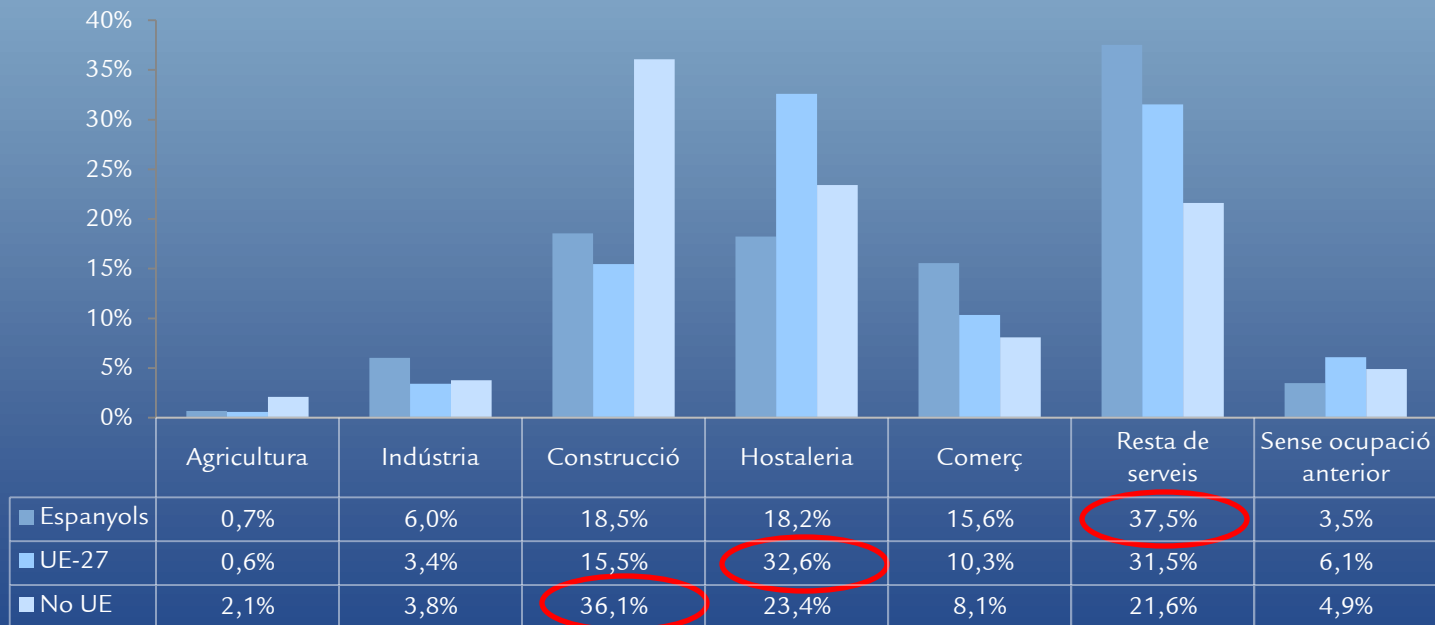
Font: OTIB a partir del SOIB



El perfil de la persona en atur estrangera és el d'un home de 25 a 34 anys i del sector de la construcció.

- La destrucció de llocs de feina a la construcció ha fet que els homes siguin majoria a les llistes de l'atur (un 59,1% en el cas dels estrangers i un 51,8% en el cas dels nacionals).
- El perfil de l'atur entre el col·lectiu estranger és més jove que entre els nacionals (aproximadament un 75% dels estrangers són menors de 45 anys, davant el 65% en el cas dels nacionals).

Atur segons el sector econòmic i grans grups de nacionalitats (2010)



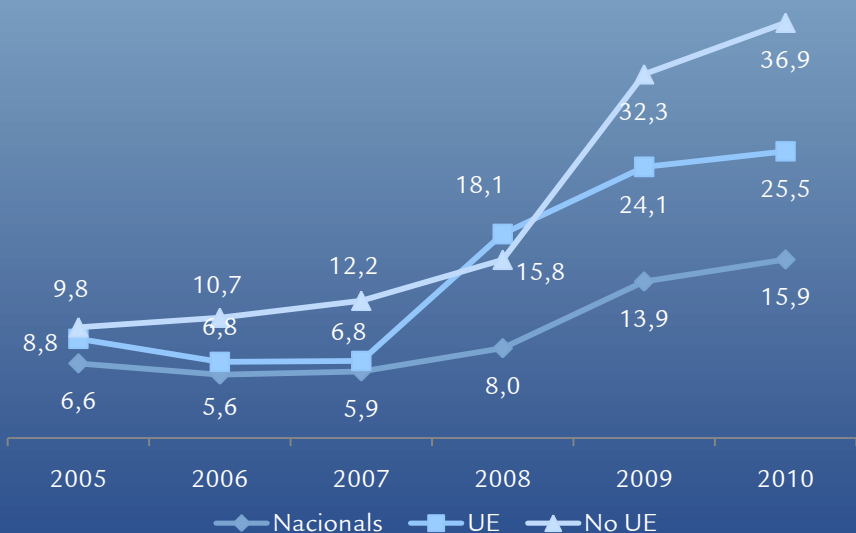
Font: OTIB a partir del SOIB



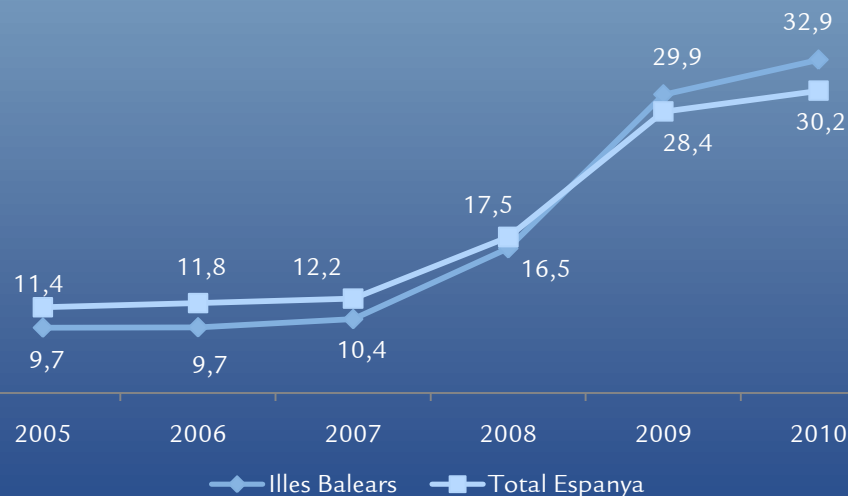
Els treballadors extracomunitaris són els que han patit més els efectes de la recessió, i s'ha passat d'una taxa d'atur del 9,8% l'any 2005 fins al 36,9% del 2010.

- La taxa d'atur dels estrangers no comunitaris de les Illes Balears ha superat en 21 p. p. la taxa dels treballadors nacionals i en 11,4 p. p. la dels estrangers de la UE-27.
- L'any 2010, la taxa d'atur de la població estrangera de les Illes (32,9%) supera la mitjana nacional (30,2%).

Evolució de la taxa d'atur per grans grups de nacionalitats a les Illes Balears



Taxa d'atur dels estrangers a les Illes Balears i mitjana espanyola



Font: OTIB a partir del SOIB



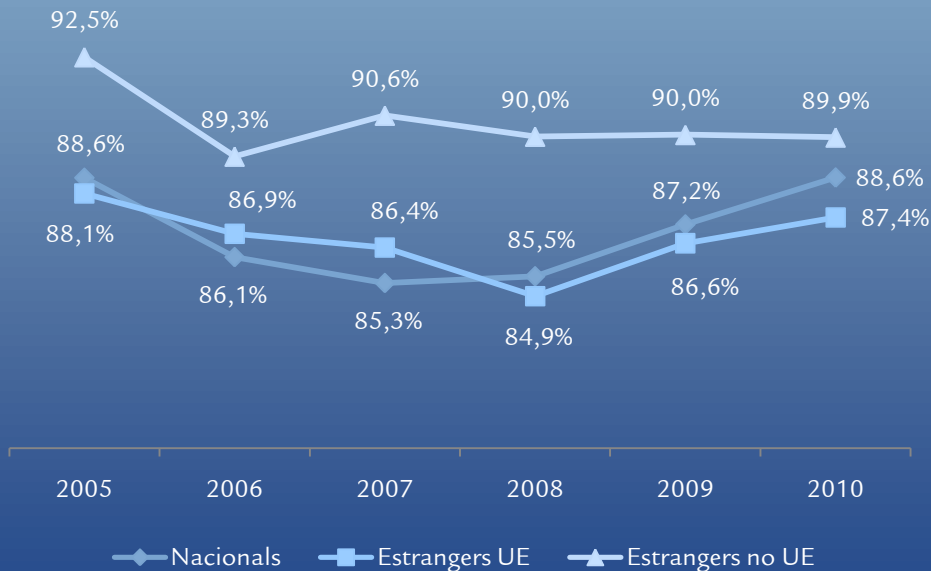
■ CONDICIONS DE TREBALL DE LA POBLACIÓ ESTRANGERA



Es produeix una forta segmentació en el mercat de treball en funció de la nacionalitat.

- Els no comunitaris són els que presenten un major percentatge de contractació temporal amb un 88,9% del total de contractes.
- El salari brut anual dels treballadors estrangers és un 32,4% inferior al dels treballadors nacionals.

Contractes temporals respecte del total de contractes per grans grups de nacionalitats



Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Salari mitjà anual a les Balears, nacionals i estrangers (2009)



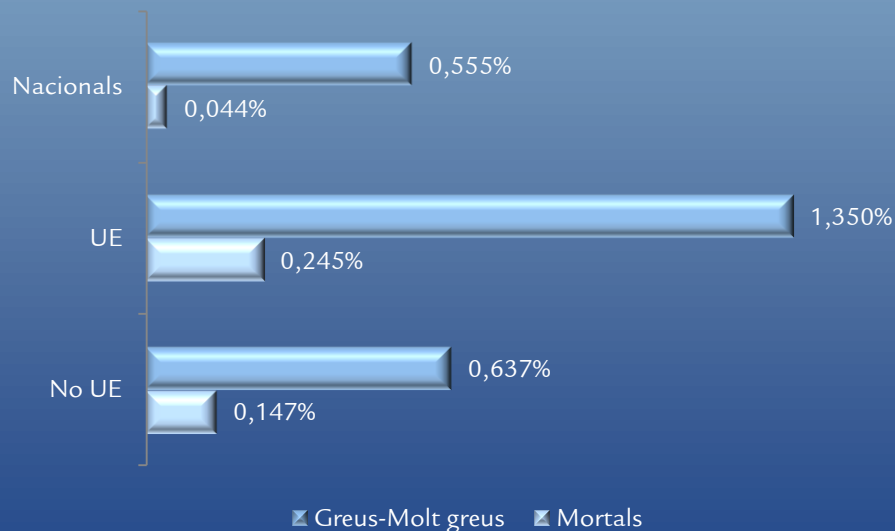
Font: OTIB a partir de dades de l'Enquesta d'estructura salarial (INE 2009)



El 71% dels accidents laborals patits per estrangers recauen en els extracomunitaris.

- El 99% dels accidents de treball de les Illes Balears són lleus; amb tot, els més greus els han patit els estrangers de la UE-27.
- La major part dels accidents de treball amb baixa corresponen al sector dels serveis (68,6%), tot i que l'índex d'incidència presenta majors valors en la indústria i en la construcció.

Pes dels accidents de treball amb baixa, greus i mortals, a les Illes Balears per grans grups de nacionalitats



Índex d'incidència dels accidents de treball per sector econòmic i grans grups de nacionalitats a les Illes Balears (2010)



Font: OTIB a partir de dades de la Conselleria de Treball i Formació



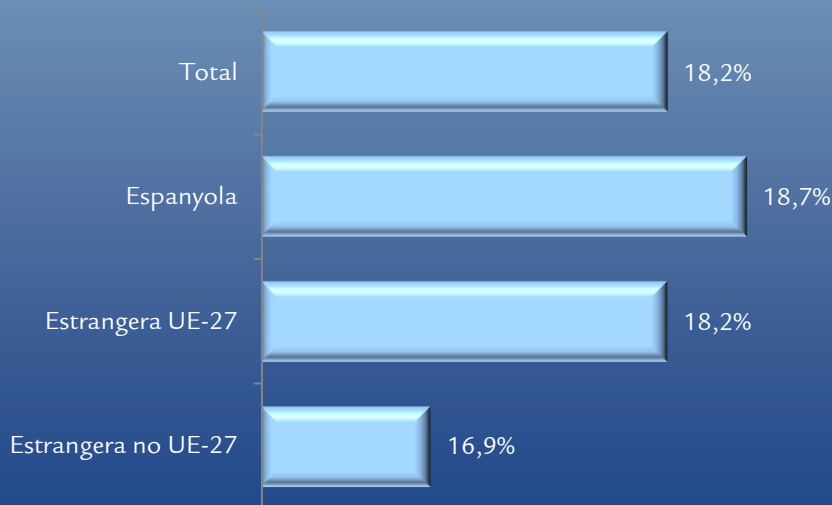
■ POLÍTIQUES ACTIVES



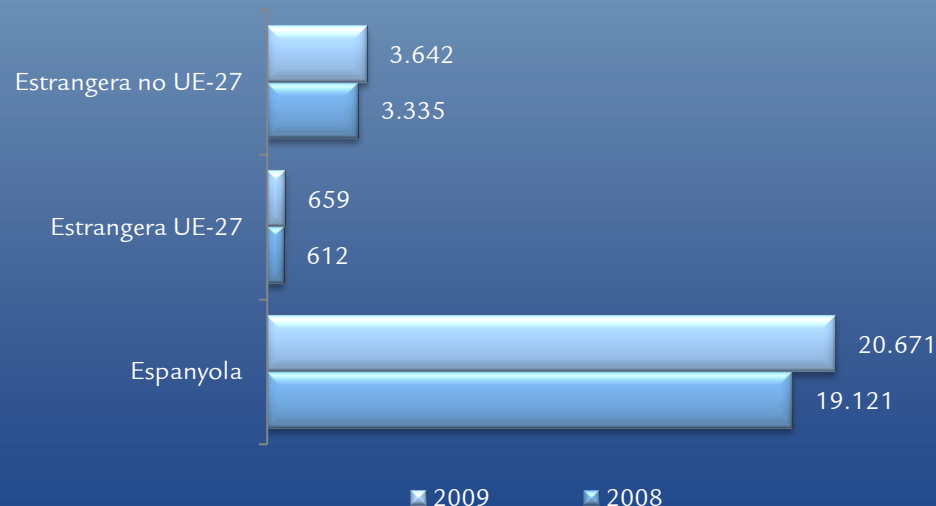
L'orientació i la formació són àrees d'actuació considerades estratègiques en el POIB 2009-2011.

- L'any 2010 s'atengueren 26.867 persones als serveis d'orientació del SOIB, un 18% més respecte del 2009, fet directament relacionat amb l'augment de demandants d'ocupació. Entre el col·lectiu estranger l'increment d'usuaris dels serveis d'orientació és molt similar (17%).
- El conjunt d'alumnes formats l'any 2009 assolí la xifra de 24.972 persones, de les quals un 17,2% eren de nacionalitat estrangera.

Var. (%) interanual del nombre d'usuaris dels serveis d'orientació del SOIB per grans grups de nacionalitat (2010)



Alumnes admesos en accions de formació per grans grups de nacionalitat (2008-2009)



Font: OTIB a partir de dades del SOIB



CONCLUSIONS

- ✓ El creixement de la població estrangera perd intensitat el 2010. Tot i això, les Illes Balears continuen sent la comunitat autònoma amb el major pes de població estrangera (21,8%).
- ✓ Es produeix un marcat descens de la població activa extracomunitària, que és la que ha patit un major descens de l'ocupació i ha vist incrementar la taxa d'atur fins al 36,9%. El descens de l'ocupació entre aquest col·lectiu s'explica per la destrucció de llocs de treball en la construcció.
- ✓ Els estrangers comunitaris es concentren majoritàriament a l'hostaleria, i fet d'haver aguantat millor els efectes de la crisi econòmica ha comportat una caiguda de l'afiliació molt més suau en aquest grup, fins i tot per sota de la dels nacionals.
- ✓ Característiques laborals de la població estrangera: pitjors condicions laborals, major taxa d'atur i un elevat grau de segmentació, tant vertical com horitzontal. Aquestes característiques ja s'observen des de fa temps, però s'han vist agreujades arran de la crisi econòmica.